

Aan: de gemeenteraad

Vergadering: 13 maart 2017

Onderwerp: Meerjarig beleidskader bibliotheek 2017-2020;
Kaders en uitgangspunten

Agendapunt:

STATUS RAADSVORSTEL

1. Kennis te nemen van het strategisch beleidsplan 2017-2020 - *van collectie naar connectie* van de bibliotheek Maas en Peel (bijlage 2);
2. De conclusies en aanbevelingen uit het rapport Van Velzen, de gemeentelijke visie op het bibliotheekwerk en beleidskaders inzake het bibliotheekbeleid voor de jaren 2017-2020 vast te stellen (bijlage 3 en 4);
3. Kennis te nemen van de volgende subsidievoorwaarden die aan de bibliotheek Maas en Peel, vanuit de voorgenoemde kaders, voor het overgangsjaar 2017 worden gesteld:
 - De bibliotheek richt een eenduidige en transparante financiële administratie in;
 - De bibliotheek stelt een productenbegroting op, waarin een gezamenlijke basis voor beide gemeenten wordt vastgesteld. Daarnaast wordt, in het kader van projectmatig werken en cultureel ondernemerschap, plusproducten geformuleerd. Er wordt een verdienmodel uitgewerkt;
 - De focus wordt verlegd van uitlenen naar verbinden (van collectie naar connectie) en er is een inhoudelijke focus;
 - De bibliotheek opereert als maatschappelijk / cultureel ondernemer, waarbij de bibliotheek zich richt financiering door derden;
 - De werkwijze van de bibliotheek is veranderd: in samenspraak met partners en projectmatig;
 - De bibliotheek is een erkende schakel / spil in de ketensamenwerking met het lokale netwerk.
4. Het subsidieplafond uit de begroting 2017, ad €201.886, voor de bibliotheek Maas en Peel voor 2017 te handhaven;
5. Aan de bibliotheek Maas en Peel een eenmalige subsidie toe te kennen ad €37.000,- als tegemoetkoming in de frictiekosten ten gevolge van de reorganisatie van de bibliotheek Maas en Peel;

1. Aanleiding

Dit voorstel, inzake het meerjarig beleidskader van de bibliotheek Maas en Peel voor de periode 2017-2020, is tot stand gekomen na een intensieve periode. In deze periode is nauw samengewerkt met de gemeente Peel en Maas en de stichting Openbare Bibliotheek Maas en Peel, waar de bibliotheek in de gemeente Beesel een onderdeel van is. Dit voorstel is tevens het resultaat van een intensieve periode waarin de toekomst van de bibliotheek centraal stond. De intensiviteit getuigt van het belang dat de gemeente Beesel hecht aan een dergelijk belangrijke voorziening als de bibliotheek in de gemeenschap. Daarnaast is het een erkenning van het werk wat een aantal medewerkers en vele vrijwilligers doen.

Sinds de aangekondigde bezuinigingen door de provincie Limburg in 2012 en de daaropvolgende reorganisatie binnen de bibliotheek hebben beide gemeenten in partnerschap de bibliotheek bijgestaan en gefaciliteerd in hun inspanningen om de organisatie te herstructureren, zowel

inhoudelijk, financieel als bedrijfsvoering technisch. De gemeenten Peel en Maas en Beesel hebben hierin gezamenlijk opgetrokken, beide vanuit een gedeelde inhoud. Ook hebben beide gemeenten op verschillende punten in het proces in gezamenlijkheid de opdrachten geformuleerd, de kaders gesteld en de eventuele acties verdeeld. Gezamenlijk hebben beide gemeenten geconstateerd vanaf juni 2016 de bibliotheek nog nadrukkelijker bij te moeten staan in de kaderstelling en het proces om te komen tot een strategisch beleidsplan 2017-2020.

De gemeenteraden van beide gemeenten zijn middels verschillende raadsinformatiebrieven (RIB's) en een aantal gezamenlijke raadsbijeenkomsten tijdens het proces geïnformeerd. Voor alle belangrijke stappen die de afgelopen jaren zijn gezet is in [bijlage 1](#) een chronologisch overzicht toegevoegd. Op 2 februari 2017 zijn wederom beide gemeenteraden geïnformeerd over de stand van zaken en heeft de bibliotheek een toelichting gegeven op hun beleidskader.

Periode 2012 - heden

De afgelopen beleidsperiode (2012 - 2016) van de bibliotheek Maas en Peel, en ook daarvoor, kenmerkt zich door bezuinigingen, wijzigingen in de samenstelling van de bibliotheek door diverse gemeentelijke herindelingen, een slechte financiële positie en een zoektocht naar een inhoudelijke koers. De zoektocht naar een nieuwe, toekomstbestendige inhoudelijke koers, is een weg die landelijk al velen bibliotheken hebben moeten afleggen. De positie en rol van de bibliotheek is veranderd, mede in het licht van vele maatschappelijke veranderingen.

De bibliotheek Maas en Peel is een onafhankelijke en professionele organisatie. Pas in 2014 hebben de vele veranderingen en bezuinigingen geleid tot een reorganisatieplan. Dit reorganisatieplan is aan beide gemeente voorgelegd met de vraag de bibliotheek financieel te ondersteunen om dit plan te kunnen uitvoeren. Beide gemeenten, met oog op de onafhankelijkheid van de bibliotheek, wijzen deze vraag af. Tegelijkertijd geven beide gemeenten aan dat de bibliotheek op zowel financieel, bedrijfsvoering als inhoudelijk de nodige stappen dient te zetten. Immers zijn de tekorten tot dan toe niet door bezuinigingen veroorzaakt.

De bibliotheek Maas en Peel wordt, in de vorm van een extern onderzoek, door de voormalig directeur van de bibliotheek in Amsterdam, de heer Van Velzen, geholpen bij deze stappen. Het rapport Van Velzen 'iedereen doet mee' doet belangrijke conclusies en aanbevelingen voor de toekomst: [de strategie](#).

Na de presentatie in mei 2015 heeft de bibliotheek veel tijd gestoken in de afhandeling van de reorganisatie. Hierbij zijn ontslagen te betreuren. Met name in de backoffice en in Beesel-Reuver. In de gemeente Peel en Maas wordt het ontslag van een medewerker niet gehonoreerd door het UWV. Door deze zaken loopt de bedrijfsvoering verder achterop. De bibliotheek Maas en Peel vraagt wederom hulp bij beide gemeenten, mede gelet op de noodzaak de conclusies en aanbevelingen van Van Velzen te vertalen in een nieuw beleidsplan door de bibliotheek. Hierop wordt een proces door beide gemeenten voor de bibliotheek ingericht, waarbij zowel beleidsmakers als externe partners (onderwijs, welzijnswerk) worden betrokken in de eerste maanden van 2016. Dit leidde tot de eerste plannen van de bibliotheek Maas en Peel, die samen met jaarstukken en een nieuwe begroting aan beide gemeenten in mei 2016 zijn voorgelegd.

Op 1 juni 2016 zijn beide raden geïnformeerd over de stand van zaken tot dan toe. De conclusie was dat de plannen onvoldoende waren. Ook was er een verschil van inzicht over de prioritering binnen de bibliotheek. Hierop is aan beide raden de noodzaak uitgelegd tot externe ondersteuning van de bibliotheek, om zo de juiste focus in de bedrijfsvoering voor de toekomst aan te brengen. In de zomer van 2016 is in gezamenlijkheid door de bibliotheek Maas en Peel en beide gemeenten een externe procesbegeleider aangesteld. Deze heeft naast de begeleiding van het traject om te komen tot een concreet meerjarig beleidsplan, ook aanbevelingen gedaan voor de toekomstige organisatie bibliotheek Maas en Peel: [de uitvoering](#).

In oktober 2016 hebben de gemeenten Peel en Maas en Beesel een gezamenlijke visie en kaders voor inhoud, financiën en bedrijfsvoering opgesteld. Naast de genoemde rapporten zijn deze kaders van belang voor focus in het bibliotheekbeleid. Daarnaast geven deze kaders vanuit een lokale situatie weer wat in elke gemeente belangrijk is.

Zoals aangegeven, is het nu voorliggende meerjarig beleidsplan van de bibliotheek Maas en Peel het resultaat van dit traject en door de bibliotheek Maas en Peel zelf opgesteld. In dit voorstel komen de kaders voor het bibliotheekbeleid, het meerjarig beleidsplan van de bibliotheek zelf, de financiële vertaling van dit beleidsplan en voor de gemeente Beesel belangrijke voorwaarden aan de orde.

Leeswijzer

Dit voorstel kent een groot aantal bijlagen, te weten:

- Bijlage 1: een chronologisch overzicht
- Bijlage 2: het Strategisch beleidsplan Bibliotheek Maas en Peel 2017-2020
- Bijlage 3: Adviesrapport 'Iedereen doet Mee' door Hans Van Velzen, opgeleverd aan beide gemeenteraden in mei 2015;
- Bijlage 4: Gemeenschappelijke visie en kaders van de gemeenten Peel en Maas en Beesel op het bibliotheekwerk, die in oktober 2016 in gezamenlijkheid op zowel inhoud, bedrijfsvoering en financiën zijn opgesteld;
- Bijlage 5: Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen;
- Bijlage 6: Rapport Cohen: bibliotheek van de toekomst

De belangrijkste bijlagen zijn de bijlagen **1 tot en met 4**. Bijlagen 5 en 6 zijn ter informatie.

Het bibliotheekdossier kent inmiddels een grote omvang. Er is landelijk en lokaal veel inhoud aan toegevoegd. Daarom is voor de behandeling van dit dossier belangrijk de volgende zwaarte aan de bijlagen te geven. Dit mede om de leesbaarheid van dit dossier te bevorderen.

- Bijlage 1 betreft het chronologisch overzicht. Dit dient een inzicht te geven in de stappen die in de afgelopen jaren zijn genomen in het proces om te komen een toekomstbestendige bibliotheek;
- Bijlage 2 is het strategisch beleidsplan van de bibliotheek en de uitkomst van het gefaciliteerde proces tot nu toe. Dit is het product van de bibliotheek zelf en wordt ter kennisname voorgelegd;
- Bijlage 3 en 4 worden als kader voor het bibliotheekwerk ter vaststelling voorgelegd. Van het rapport Van Velzen - iedereen doet mee is een **samenvatting** aan het rapport toegevoegd in **hoofdstuk 6** van dit rapport;
- Bijlagen 5 en 6 worden **ter informatie voorgelegd**. De wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (bijlage 5) komt voort uit het rapport van de commissie Cohen (bijlage 6). Zowel de gemeenschappelijke visie en kaders op het bibliotheekwerk als het rapport Van Velzen zijn hierop gebaseerd.

2. Uitgangssituatie en doelstelling

In de verschillende bestuurlijke overleggen in de afgelopen 2 jaar, maar met name tijdens de twee bijeenkomsten met de bibliotheek, op 21 juni en 2 augustus 2016, hebben beide gemeenten eenduidig hun feedback op het functioneren van de bibliotheek geuit. In deze bijeenkomsten zijn de verwachtingen ten aanzien van het strategisch beleidsplan 2017-2020 geuit. Deze punten hebben hun oorsprong in gemeentelijke kaders, het rapport Van Velzen, de wet en het advies van de externe procesbegeleider. Samengevat zijn deze:

- De bibliotheek brengt, mede op basis van het rapport 'iedereen doet mee' Van Velzen, focus aan in haar dienstverlening en binnen de 5 kerntaken;
- Hierin wordt de input uit de verschillende rapporten meegenomen: conclusies en aanbevelingen uit Van Velzen, het rapport Cohen, de kaders vanuit de gemeenten. Ook wordt de input uit

verschillende sessies met gemeenten en partners meegenomen;

- De bibliotheek stelt een strategische visie op waarin keuzes en prioriteiten worden voorgelegd;
- Vanuit een sterkte-zwakte analyse worden veranderings- of verbeterpunten geformuleerd voor de organisatie geformuleerd. Dit is tevens de terugblik op de afgelopen beleidsperiode;
- Een positiebepaling op basis van het model van het Instituut Nederlandse Kwaliteit (INK) in relatie tot samenwerkingspartners op diverse terreinen;
- De bibliotheek stelt een nieuwe begrotingsystematiek op. Hierin wordt gewerkt aan een productenbegroting, waarin een gezamenlijke basis voor beide gemeenten wordt vastgesteld. Daarnaast wordt, in het kader van projectmatig werken en cultureel ondernemerschap, plusproducten geformuleerd. Dit is het zgn. verdienmodel (zie ook Van Velzen);
- In het strategisch beleidsplan vindt een concrete vertaling naar hoofdactiviteiten plaats, met daarin de relatie naar bedrijfsvoering, financiën en samenwerkingspartners;
- Voor 2017 stelt de bibliotheek een bedrijfsplan op waarin een concretere doorvertaling plaatsvindt;
- Beide gemeenten willen een kwalitatief en toekomstbestendige bibliotheek.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

De bibliotheek Maas en Peel is een onafhankelijke professionele stichting. De gemeente Beesel subsidieert de bibliotheek Maas en Peel, samen met de gemeente Peel en Maas. Hierin treedt de gemeente Beesel op als opdrachtgever, maar faciliteert tevens een voorziening binnen haar gemeentegrenzen. De gemeente Beesel vindt het bibliotheekwerk belangrijk en ziet het als een schakel binnen (de opgaven van) het sociaal domein. Echter is de gemeente niet verplicht tot het hebben van een bibliotheekvoorziening. Daarbij kan een bibliotheekvoorziening verschillende vormen hebben. Wil de bibliotheekvoorziening echter, conform de Wet stichting openbare bibliotheken, gebruik kunnen maken van de voorzieningen van de Koninklijke Bibliotheek (KB) als ook de Vereniging van Openbare Bibliotheken, zal het aan de 5 kerntaken, zoals geformuleerd in de genoemde wet, moeten voldoen.

4. Toelichting

Op 1 december 2016 heeft de bibliotheek Maas en Peel een strategisch beleidsplan inclusief begroting aangeleverd. Dit beleidsplan is zowel inhoudelijk als financieel getoetst. Op basis hiervan wordt het volgende voorgesteld:

Voorstel

1. Kennis te nemen van het strategisch beleidsplan 2017-2020 - *van collectie naar connectie* van de bibliotheek Maas en Peel ([bijlage 2](#));
2. De conclusies en aanbevelingen uit het rapport Van Velzen, de gemeentelijke visie op het bibliotheekwerk en beleidskaders inzake het bibliotheekbeleid voor de jaren 2017-2020 vast te stellen ([bijlage 3 en 4](#));
3. Kennis te nemen van subsidievoorwaarden die aan de bibliotheek Maas en Peel, op basis de voorgenoemde kaders en aanbevelingen, voor het overgangsjaar 2017 zullen worden gesteld;
 - De bibliotheek richt een eenduidige en transparante financiële administratie in;
 - De bibliotheek stelt een productenbegroting op, waarin een gezamenlijke basis voor beide gemeenten wordt vastgesteld. Daarnaast wordt, in het kader van projectmatig werken en cultureel ondernemerschap, plusproducten geformuleerd. Er wordt een verdienmodel uitgewerkt;

- De focus wordt verlegd van uitlenen naar verbinden (van collectie naar connectie) en er is een inhoudelijke focus;
 - De bibliotheek opereert als maatschappelijk / cultureel ondernemer, waarbij de bibliotheek zich richt financiering door derden;
 - De werkwijze van de bibliotheek is in samenspraak met partners en gemeente en projectmatig;
 - De bibliotheek is een erkende schakel / spil in de ketensamenwerking met het lokale netwerk.
- Deze subsidievoorwaarden worden vertaald in een beschikkingsbrief voor de subsidie 2017. Het niet voldoen aan deze subsidievoorwaarden bepalend voor de subsidie 2018.

4. Het subsidieplafond uit de begroting 2017, ad €201.886, voor de bibliotheek Maas en Peel voor 2017 te handhaven;

5. Aan de bibliotheek Maas en Peel een eenmalige subsidie toe te kennen ad €37.000,- als tegemoetkoming in de frictiekosten ten gevolge van de reorganisatie van de bibliotheek Maas en Peel;

Onderbouwing

1.1. Het strategisch beleidsplan 2017-2020 - 'van collectie naar connectie' van de bibliotheek Maas en Peel geeft onvoldoende een concrete vertaling van de conclusies en aanbevelingen van het rapport van Van Velzen en de gemeentelijke kaders

Het beleidsplan heeft tot doel een vertaling te zijn van de kaders en rapporten die tot nu zijn opgesteld. Tevens zou het beleidsplan op basis van de 5 kerntaken van de bibliotheek worden opgesteld, waarbij een duidelijke focus zou worden toegepast (aanbeveling Van Velzen). Het beleidsplan noemt deze conclusies en aanbevelingen van Van Velzen en de gemeentelijke kaders in de eerste hoofdstukken. Sterker nog, in de laatste alinea van de inleiding wordt hierover het volgende vermeld:

"Het strategisch beleidsplan mondt uit in een meerjarenplanning voor zowel de dienstverlening in samenwerking met lokale partners als de interne organisatie ontwikkeling inclusief de verbetering van de bedrijfsvoering. Er worden op beide ontwikkelingen richtinggevende kaders geformuleerd voor het bijbehorende bedrijfsjaarwerkplan 2017. In dit deel van het strategisch beleidsplan ligt de focus vooral op het WAT en zal later worden aangevuld met het HOE". (pagina 4. Strategisch beleidsplan bibliotheek)

Echter worden deze aanbevelingen in het vervolg van het beleidsplan niet doorvertaald naar concrete en SMART geformuleerde doelstellingen en activiteiten (aanbeveling Van Velzen). In plaats daarvan neemt het beleidsplan een voorbeeld aan 4 programmalijnen van de bibliotheek Eindhoven.

Met het ontbreken van een concrete doorvertaling wordt tevens de verbinding met de directe (lokale) omgeving van de bibliotheek gemist. Los van de opsomming van potentiële partners, zijn concrete samenwerkingsmogelijkheden, met bijvoorbeeld het onderwijs of de ouderenvereniging, niet benoemd. Dit is de verdieping van structurele samenwerkingsvormen met welzijns-, culturele en onderwijsinstellingen binnen de gemeente (aanbeveling Van Velzen).

Tevens is geen doorvertaling gegeven naar de lokale situatie van het concept idea store - een concept wat in de gemeente Beesel noch is omarmd, noch is afgewezen.

Ten behoeve van deze concrete doorvertaling is een productenbegroting aanbevolen, waarbij niet alleen de bibliotheek dient te komen tot een verdienmodel (aanbeveling Van Velzen), maar waarbij ook een duidelijk basistakenpakket wordt beschreven. Dit is tevens nodig om goed te kunnen onderbouwen welke dienstverlening per gemeente wordt geleverd en welk kostenplaatje dit met zich meebrengt. Hierin voorziet het beleidsplan van de bibliotheek niet. De indicatoren waarop het succes door de bibliotheek van haar inzet wordt gemeten zijn nog te veel gericht op collectie.

Daarom wordt het beleidsplan van de bibliotheek niet voorgelegd ter vaststelling, maar ter kennisname.

1.2. Het strategisch beleidsplan 2017-2020 - 'van collectie naar connectie' van de bibliotheek Maas en Peel is een eerste aanzet om te komen tot een toekomstbestendige bibliotheekwerk

In het beleidsplan geeft de bibliotheek aan voor zichzelf een belangrijke rol te zien in het vergroten

van digitale vaardigheden en mediawijsheid en het bestrijden van laaggeletterdheid. Thema's die op dit moment landelijke, provinciaal maar zeker ook lokaal, bij zowel de gemeente Beesel als partners, veel aandacht hebben. Deze aandacht uit zich onder andere in kansrijke programma's (Tel mee met Taal) en subsidieregelingen (bibliotheekvernieuwing Provincie Limburg). Het beleidsplan geeft daarmee een aantal aanknopingspunten om op voort te bouwen.

2.1. Met het vaststellen van het rapport Van Velzen en de gezamenlijke gemeentelijke visie en kaders voor beleid, financiën en bedrijfsvoering, wordt de oogst uit een intensief proces als koers en richting voor het bibliotheekwerk in de gemeente bekrachtigd

Het rapport Van Velzen - 'iedereen doet mee' is een belangrijke leidraad voor het bibliotheekwerk in onze gemeente. Het stippelt een strategie uit om te komen tot een toekomstbestendige, zowel inhoudelijk als financieel, bibliotheek. De visie en de kaders voor beleid, financiën en bedrijfsvoering, die door de gemeenten Peel en Maas en Beesel in gezamenlijkheid en goede samenwerking zijn opgesteld, geven voor het bibliotheekwerk in beide gemeenten een duidelijke raamwerk waarbinnen de strategie van Van Velzen uitgevoerd moet worden. Voor de nieuwe beleidsperiode 2017-2020 is dit ook nodig. Deze visie en kaders zijn opgesteld op basis van de verschillende rapporten die ten aanzien van het bibliotheekwerk zijn opgesteld. Dit zijn:

- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, november 2014 (bijlage 5);
- Het rapport "Bibliotheek van de toekomst, knooppunt voor kennis, contact en cultuur van Commissie Cohen, januari 2014 (bijlage 6);
- Diverse bijeenkomsten, lokaal en provinciaal, met beleidsmakers en partners als het welzijnswerk en het onderwijs.

Het gemeentelijk kader is daarmee een logische leidraad waarnaast het bibliotheekwerk gelegd moet worden. Zo geeft het inhoudelijke speerpunten aan, voorwaarden voor een goede bedrijfsvoering en financiën, wijst het op de verantwoordelijkheid van het bibliotheekwerk om zich te ontwikkelen naar cultureel ondernemer (tevens aanbeveling van Van Velzen) en geeft het kader invulling aan het partnerschap, met rollen en verantwoordelijkheden.

In de gemeentelijke kaders is de doorontwikkeling van de Bibliotheek Op School (BOS) in de verschillende kernen een goede gelegenheid, om naast voorzieningenniveau in deze kernen, de ketensamenwerking met het onderwijs, welzijnswerk en verenigingen in te vullen op thema's als taal, gezondheid en cultuur. Wordt het belang van projectmatig werken door beide gemeenten onderstreept om niet alleen externe financiering binnen te kunnen halen, maar ook duidelijkheid binnen de bedrijfsvoering van de bibliotheek te scheppen door projecten te scheiden van de basistaken. Dit helpt bij een gezonde en transparante begroting. In het algemeen geven de gemeentelijke kaders het raamwerk voor het handelen van de bibliotheek en plaats hiermee de bibliotheek binnen de brede opgave die de gemeente Beesel heeft in het sociaal domein: versterken van de zelfredzaamheid van onze inwoners.

Als laatste heeft de bibliotheek in de vorm van een extern procesbegeleider het laatste half jaar van 2016 hulp gehad in het strategisch beleidsproces. Deze externe procesbegeleider is door zowel de bibliotheek als de beide gemeenten in partnerschap aangesteld. Binnen de context van dit strategisch plan heeft op het gebied van de interne organisatie een positiebepaling en evaluatie plaatsgevonden, geheel in lijn van het INK-model, waarover de raad middels een RIB in september 2016 is geïnformeerd. De extern procesbegeleider heeft aanbevelingen voor de organisatie gedaan om de aanbevelingen van Van Velzen en de gemeentelijke kaders in de organisatie te kunnen implementeren. Een toekomstbestendige organisatie is niet alleen een aanbeveling uit Van Velzen, maar ook een wens van beide gemeenten.

3.1. Het stellen van nadere subsidievoorwaarden aan de subsidie aan de bibliotheek Maas en Peel is nodig om de om verder te komen in de gewenste veranderingen in de bibliotheekorganisatie.

Een van de belangrijkste stappen die in 2017 gezet dient te worden is de omslag naar 1 stichting. Dit is niet alleen nodig om de omslachtigheid van 3 afzonderlijke stichtingen op te heffen, maar heeft voor de gemeente Beesel veeleer tot doel om een eenduidig en helder inzicht te krijgen in de producten en diensten, zowel in basis als aanvullend (projecten), van de bibliotheek. Zo dient onderbouwd aangegeven te worden wat de bijdrage vanuit de gemeente Beesel moet zijn voor een vestiging.

Daarnaast geven deze voorwaarden duidelijk richting aan het handelen van de bibliotheek in 2017. We verwachten focus, samenwerking en ondernemerschap in al het handelen. Hierbij is aansluiting bij en afstemming met gemeentelijke prioriteiten van belang.

4.1. Een structurele ophoging van de subsidie aan de bibliotheek is onvoldoende onderbouwd

De bibliotheek Maas en Peel heeft aangegeven dat de financiële situatie met name voor de bibliotheek in Beesel-Reuver dusdanig slecht is dat deze technisch failliet is. Daarom vraagt de bibliotheek Maas en Peel de subsidie structureel op te hogen met €66.000,- (oplopend door indexering). Daarnaast vraagt de bibliotheek Maas en Peel een eenmalige bijdrage ad €144.000,- als "subsidie met terugwerkende kracht" en een eenmalige bijdrage van €40.000,- in de frictiekosten. De bibliotheek Maas en Peel geeft aan dat de slechte financiële positie en het negatieve eigen vermogen in Beesel-Reuver veroorzaakt wordt door de saneringskosten.

Daarnaast heeft de bibliotheek Maas en Peel, ook tijdens de gezamenlijke werkvergadering van de gemeenteraden, zowel financiële als uitleencijfers over 2016 gebruikt in haar argumentatie. Deze cijfers zijn tot op heden nog niet bekend bij of getoetst door de gemeente Beesel. Hierover kan daarom geen oordeel gegeven worden.

Het beeld dat de financiële situatie bij de bibliotheek louter te wijten is aan de bezuinigingen en de daarmee gepaard gaande reorganisatie moet worden genuanceerd. Ook de oorzaak van de slechte financiële positie van de bibliotheek in Beesel-Reuver dient te worden genuanceerd. De nuancering wordt onderbouwd met de volgende 3 punten:

1) De financiële situatie van de bibliotheek Maas en Peel is al jaren niet goed te noemen. Dit was de situatie al voor de grote bezuiniging door de Provincie Limburg (210.086) in 2012 en, later, door de bezuiniging door gemeente Beesel (38.614) in 2014. Dit is goed te herleiden uit de volgende tabel waarin de rekeningresultaten van de jaren 2012 - 2015 zijn opgenomen:

Rekeningresultaat	2012	2013	2014	2015
Maas en Peel	-	-	-	-
Beesel	-32.656	20.823	-5.164	-15.488
Peel en Maas	-95.261	25.341	-39.487	41.220

**Tabel op basis van de jaarrekeningen 2012-2015 zoals opgesteld door de bibliotheek Maas en Peel*

Ondanks de bezuinigingen heeft de bibliotheek in de jaren 2014 en 2015 een relatief klein tekort. De resultaten over deze jaren zijn daarnaast vertroebeld door incidentele lasten onder andere, maar niet uitsluitend, als gevolg van de reorganisatie. Deze incidentele kosten zijn in de meerjaren begroting vanaf 2016 mogelijk meegenomen. In de begrotingen van 2016, 2017 e.v. is namelijk geen daling van de kosten te zien. Sterker nog, er is zelfs een stijging in de kosten te zien, met name op het gebied van personeel, ICT en backoffice. Dit onderstreept de noodzaak om inzicht te krijgen in de kosten van één basis bibliotheek binnen één totale stichting.

De jaarresultaten zijn, naast incidentele tegenvallers, in Beesel-Reuver ook nadelig beïnvloed door inconsistenties in de toerekening van kosten en opbrengsten of het in één keer afschrijven van investeringen. Daarnaast zijn de jaarresultaten beïnvloed door autonome keuzes door de bibliotheek zelf. Ondanks de financieel slechte situatie, onder andere in Reuver-Beesel, heeft de bibliotheek uitgaven gepleegd waarbij de vraag gesteld kan worden of deze noodzakelijk. Ook zijn niet behaalde bezuinigingen op personeel in Peel en Maas overdragen aan Beesel-Reuver.

2) Het eigen vermogen (EV) van de bibliotheek in Beesel-Reuver is tevens al jaren negatief, zoals onderstaande tabel laat zien:

Verloop EV Beesel	2012	2013	2014	2015
Vermogen	-103.150	-82.327	-87.491	-102.979
Weerstandsreserve	20.360	20.360	20.360	20.360
Reserve inrichting en investeringen	33.005	41.005	43.257	43.257
Reserve automatisering		2.252	-	
Totaal	-49.785	-18.710	-23.874	-39.362

**Tabel op basis van de jaarrekeningen 2012-2015 zoals opgesteld door de bibliotheek Maas en Peel*

Dit negatief eigen vermogen is de afgelopen jaren echter constant gebleven, ondanks de bezuinigingen. Daarnaast heeft de bibliotheek Beesel-Reuver een pand in eigen bezit. Dit is een zogenaamde stille reserve. In lijn met de aanbevelingen van Van Velzen is het hier van belang dat de bibliotheek de mogelijkheden om het gebied van huisvesting onderzoekt. Te denken valt aan verkoop, "sale & lease back" of aan het samenwonen met andere partijen. Met een eventuele verkoop van het pand of het "samenwonen" met andere partijen, kan het resultaat van de stichting Beesel- Reuver positief worden beïnvloed, waardoor het eigen vermogen zal toenemen. Deze opties zijn uiteraard niet uitputtend. De bibliotheek heeft hier nog veel uitzoek werk te verrichten.

3) In de begroting van het meerjarig strategisch beleidskader van de bibliotheek zijn tevens geen inspanningen door de bibliotheek zelf opgenomen om inkomstenverhogende en/of kostenbesparende maatregelen te treffen. Sterker nog, het enige voorstel dat de bibliotheek doet, is meer subsidie ontvangen van de gemeente.

Tevens is er in het meerjarig strategisch beleidskader niet van uit gegaan dat de bibliotheek als 1 stichting verder gaat en wordt er nog steeds onderscheid gemaakt naar de drie verschillende stichtingen. Dit komt de transparantie van de cijfers niet ten goede.

Met het opstellen van een productenbegroting, waarbij kostentoerekeningen duidelijk zijn onderbouwd, zal een goed inzicht ontstaan wat een bibliotheek in Beesel-Reuver kost. Daarom is het noodzakelijk dat een dergelijke begroting er komt. Samen met scenario's en keuzemogelijkheden kan aan de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd samen met het bepalen van het ambitieniveau in het bibliotheekwerk in onze gemeente. Dan pas kunnen ook zaken als bedragen per inwoner in relatie tot de dienstverlening worden onderbouwd. Aan de bibliotheek is het afgelopen jaar meermaals gevraagd om een productenbegroting met een goede kostentoerekening en onderbouwing op te stellen. Tot op heden is dit nog niet gebeurd. Daarom dat dit in de subsidievoorwaarden voor 2017 en verder is opgenomen.

Deze financiële onderbouwing komt bovenop de onder punt 1 genoemde inhoudelijke onderbouwing en vertaalslag (concretisering) die nog nodig is. Deze zaken tesamen zijn opgenomen in de onder punt 2.1 genoemde voorwaarden voor subsidie.

5.1 De bibliotheek heeft door de reorganisatie als gevolg van bezuinigingen kosten moeten maken die zij anders niet had gemaakt. Een tegemoetkoming in deze kosten is op zijn plaats, mede om de bibliotheek in staat te stellen haar vermogenspositie te verbeteren.

De bibliotheek Maas en Peel heeft, als gevolg van de bezuinigingen, kosten moeten maken in het kader van de reorganisatie. Deze kosten waren niet gemaakt als de bezuinigingen niet, onder andere door de gemeente Beesel, waren opgelegd. Met € 37.000 worden alle kosten die toe te rekenen zijn aan deze reorganisatie voor de bibliotheek Beesel-Reuver door de gemeente Beesel vergoed.

- a. Financieel
- b. Juridisch
- c. Risico's

5. Toekomstvisie

Levende gemeenschap
Ideale en onderscheidende samenleving
Duurzame woon- en werkgemeente
Gemeente samen met inwoners
Samenwerkende gemeente

6. Voorstel

1. Kennis te nemen van het strategisch beleidsplan 2017-2020 - *van collectie naar connectie* van de bibliotheek Maas en Peel (bijlage 2);
2. De conclusies en aanbevelingen uit het rapport Van Velzen, de gemeentelijke visie op het bibliotheekwerk en beleidskaders inzake het bibliotheekbeleid voor de jaren 2017-2020 vast te stellen (bijlage 3 en 4);
3. Kennis te nemen van de volgende subsidievoorwaarden die aan de bibliotheek Maas en Peel, vanuit de voorgenoemde kaders, voor het overgangsjaar 2017 worden gesteld:
De bibliotheek richt een eenduidige en transparante financiële administratie in;
De bibliotheek stelt een productenbegroting op, waarin een gezamenlijke basis voor beide gemeenten wordt vastgesteld. Daarnaast wordt, in het kader van projectmatig werken en cultureel ondernemerschap, plusproducten geformuleerd. Er wordt een verdienmodel uitgewerkt;
De focus wordt verlegd van uitlenen naar verbinden (van collectie naar connectie) en er is een inhoudelijke focus;
De bibliotheek opereert als maatschappelijk / cultureel ondernemer, waarbij de bibliotheek zich richt financiering door derden;
De werkwijze van de bibliotheek is veranderd: in samenspraak met partners en projectmatig;
De bibliotheek is een erkende schakel / spil in de ketensamenwerking met het lokale netwerk.
4. Het subsidieplafond uit de begroting 2017, ad €201.886, voor de bibliotheek Maas en Peel voor 2017 te handhaven;
5. Aan de bibliotheek Maas en Peel een eenmalige subsidie toe te kennen ad €37.000,- als tegemoetkoming in de frictiekosten ten gevolge van de reorganisatie van de bibliotheek Maas en Peel;

Reuver, 20 februari 2017

Burgemeester en wethouders van Beesel,

secretaris,
R.R.M. Halfman

burgemeester,
P. Dassen-Housen

Aldus vastgesteld door de raad van Beesel in zijn openbare vergadering van 27 maart 2017

griffier,
E. Apeldoorn-Feijts

voorzitter,
P. Dassen-Housen

Meegezonden:

- Bijlage 1: een chronologisch overzicht
- Bijlage 2: het Strategisch beleidsplan Bibliotheek Maas en Peel 2017-2020
- Bijlage 3: Adviesrapport 'Iedereen doet Mee' door Hans Van Velzen, opgeleverd aan beide gemeenteraden in mei 2015;
- Bijlage 4: Gemeenschappelijke visie en kaders van de gemeenten Peel en Maas en Beesel op het bibliotheekwerk, die in oktober 2016 in gezamenlijkheid op zowel inhoud, bedrijfsvoering en financiën zijn opgesteld;
- Bijlage 5: Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen;
- Bijlage 6: Rapport Cohen: bibliotheek van de toekomst